

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

«Затверджено»

Вченою радою БДПУ

від 26 березня 2018 р., протокол
№ 9

Ректор _____

професор Богданов І. Т.

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«БІОЛОГІЯ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ _____ 01 Освіта / Педагогіка
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 014 Середня освіта
(код та найменування спеціальності)

ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 014.05 Біологія та здоров'я людини
(код та найменування спеціалізації)

ДОДАТКОВА

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ* _____ фізична реабілітація / фізична культура
(*за вибором студента)

Введено в дію з 01.09.2018 р.

Навчальний відділ

Начальник НВ _____

Шубіна О. В.

Бердянськ, 2018

I Преамбула

Освітньо-професійна програма «Біологія та здоров'я людини» здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр.

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність – 014 Середня освіта, предметна спеціальність – 014.05 Біологія та здоров'я людини, додаткова спеціалізація – фізична реабілітація / фізична культура.

Затверджено:

Вченою Радою Бердянського державного педагогічного університету від 29 березня 2018 р., протокол № 9.

Надано чинності:

Наказом ректора БДПУ від 02.07 2018 р., № 65

Розробники освітньо-професійної програми:

1. Кара Світлана Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету – гарант освітньої програми.
2. Хатунцева Світлана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету.
3. Книш Світлана Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету.
4. Гнатюк Віталій Васильович, кандидат біологічних наук, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету.
5. Осіпов Віталій Миколайович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології Бердянського державного педагогічного університету.

II Загальна характеристика

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти / Level of higher education	Перший (бакалаврський) рівень / The first (bachelor) level
Ступінь вищої освіти / Degree	Бакалавр / Bachelor
Галузь знань / Field of study	01 Освіта / Педагогіка / Pedagogy
Спеціальність / Program subject area	014 Середня освіта / Secondary education
Предметна спеціальність / Subject speciality	014.05 Біологія та здоров'я людини / Biology and Health of a Person
Додаткова спеціалізація / Additional study program	Фізична реабілітація / Physical Rehabilitation Фізична культура / Physical Culture
Обмеження щодо форм навчання / Restrictions on forms of study	Без обмежень / No restrictions
Освітня кваліфікація / Educational qualification	Бакалавр освіти. Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) / Bachelor of Education. Secondary education (Biology and Health of a Person)
Професійна(і) кваліфікація(ї) (для спеціальностей, в межах яких передбачено створення освітніх програм)	Вчитель біології та основ здоров'я / Teacher of Biology and Fundamentals of Health Вчитель-реабілітолог / Rehabilitation teacher Вчитель фізичної культури / Physical Culture teacher

<p>з підготовки фахівців для регульованих професій) / Professional qualification(s) (for specialities, within which the drawing up of educational programs for specialists of regulated professions is provided)</p>	
<p>Кваліфікація в дипломі / Qualification in diploma</p>	<p>Ступінь вищої освіти: бакалавр / Degree: Bachelor Спеціальність: середня освіта (біологія та здоров'я людини) / Program subject area: Secondary education (Biology and Health of a Person)</p> <p>Спеціалізація: фізична реабілітація / фізична культура Additional study program: / Physical Rehabilitation/ Physical Culture</p> <p>Освітня програма: біологія та здоров'я людини /Educational program: Biology and Health of a Person Професійна кваліфікація: вчитель біології та основ здоров'я, вчитель-реабілітолог / вчитель фізичної культури /Professional qualification: Teacher of Biology and Fundamentals of Health, Rehabilitation teacher / Physical Culture teacher</p>
<p>Опис предметної області /Description of the subject area</p>	<p>Об'єкт вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої освіти з біології та предметів оздоровчого спрямування і позашкільних освітніх закладах.</p> <p>Object of study: educational process at secondary general education and extracurricular education establishments in biology and subjects of health-improving training.</p> <p>Цілі навчання: формування професійних компетентностей майбутніх учителів біології та основ здоров'я, фахівця з надання індивідуальних і групових консультацій та послуг у сфері збереження й зміцнення здоров'я людини.</p>

Objectives of training: formation of professional competences of the future teachers of Biology and Fundamentals of Health; a specialist in providing individual and group consultations and services in the field of preservation and strengthening health of a person.

Теоретичний зміст предметної області:

теоретичні основи біології та здоров'я людини; сучасні теорії наук про освіту, методики навчання біології та основ здоров'я.

Theoretical content of the subject area:

theoretical foundations of biology and health of a person; modern theories of education sciences, methods of teaching biology, and fundamentals of health.

Методи, методики та технології:

Методи і засоби: загальнодидактичні, загальнонаукові, лабораторного і польового дослідження біологічних процесів і явищ.

Загально- та спеціально наукові методи (експериментальні, моделювання, прогнозування, статистичної обробки, системного аналізу та інтерпретації біологічної інформації); методи педагогічних спостережень, педагогічного тестування, валеологічної діагностики та моніторингу стану здоров'я.

Methods, techniques, and technologies:

Methods and tools: those of general didactic, general scientific, laboratory and field research of biological processes and phenomena.

General and special scientific methods (experimental, modelling, forecasting, statistical processing, system analysis, and interpretation of biological information); methods of pedagogical observation, pedagogical testing, valeological diagnostics, and monitoring the state of health.

Технології: педагогічні, валеологічні, інформаційні, інтерактивні.

Technologies: pedagogical, valeological, information, and interactive ones.

Інструменти та обладнання:

Обладнання та устаткування, необхідне для лабораторних і польових досліджень живих організмів та систем, технічні засоби навчання; сучасні прилади для діагностики функціонального стану людини.

Tools and equipment:

	Equipment and apparatus that are necessary for laboratory and field research of living organisms and systems, technical teaching aids; modern devices for diagnosing the functional state of a person.
Академічні права випускників (крім стандартів доктора філософії / доктора мистецтва) Academic rights of graduates (except standards of a Doctor of Philosophy / a Doctor of Arts)	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. They have the right to continue their education at the second (master) level of higher education.
Працевлаштування випускників / Job placement of graduates	Професії, професійні назви робіт згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій (ДК 003:2010)): Випускник може обіймати такі посади відповідно до Національного класифікатора професій України ДК 003:2010: 2320 Вчитель загальноосвітнього навчального закладу 2340 Вчитель-реабілітолог 2351.2 Консультант з питань здорового способу життя 2351.2 Методист з фізичної культури 2359.2 Методист-валеолог 2359.2 Педагог-валеолог 3330 Асистент вчителя-реабілітолога 3340 Асистент педагога-валеолога Professions, names of professional occupations in accordance with the current version of the National Classifier of Ukraine (Classifier of Professions (ДК 003: 2010)): A graduate can occupy the following positions in accordance with the National Classifier of Occupations of Ukraine ДК 003: 2010: 2320 Teacher of a general education establishment 2340 Rehabilitation teacher 2351.2 Consultant on healthy way of life 2351.2 Methodologist in physical culture

	2359.2 Methodologist in valeology 2359.2 Valeology teacher 3330 Assistant rehabilitation teacher 3340 Assistant valeology teacher
--	--

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти – 240, з нормативним терміном навчання (денна) три роки десять місяців

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	ІК. Бакалавр (рівень 7): здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній середній школі.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>

	<p>ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 12. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК 13. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.</p> <p>СК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, здоров'я людини.</p> <p>СК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу.</p> <p>СК5. Здатність використовувати базові знання про учасників освітнього процесу, структуру та функції системи освіти.</p> <p>СК6. Здатність організувати інклюзивний освітній процес.</p> <p>СК7. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про біологічні основи процесів життєдіяльності, про будову та функції організму людини в цілому та його окремих органів і систем.</p> <p>СК8. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про охорону навколишнього середовища та основні фактори довкілля, що впливають на здоров'я людини.</p> <p>СК9. Здатність проектувати, організувати, проводити освітній процес з біології та предметів оздоровчого спрямування в закладах загальної середньої освіти й оцінювати його ефективність; безпечно проводити біологічні дослідження в лабораторних та природних умовах.</p> <p>СК10. Здатність розкривати загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних учнів біології для характеристики живих систем різного рівня організації.</p> <p>СК11. Здатність проводити оцінку та моніторинг рівня здоров'я, здійснювати консультації з питань здорового способу життя та раціонального харчування, розробляти індивідуальні оздоровчі системи, залучати дітей та молодь до оздоровчо-рекреаційної рухової активності.</p>

	<p>СК12. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері фізичної реабілітації, надавати реабілітаційні послуги в межах сформованих компетенцій; здійснювати корекційно-реабілітаційну допомогу дітям з вадами розвитку.</p> <p>СК13. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні; самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури в закладах загальної та позашкільної освіти, позакласну спортивно-масову роботу.</p> <p>СК14. Здатність вчитися впродовж життя і вдосконалювати здобуті під час навчання компетентності.</p>
--	---

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання	
Знання:	<p>ПРЗ 1. Знає сучасні засади навчання біології та основ здоров'я людини.</p> <p>ПРЗ 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.</p> <p>ПРЗ 3. Знає біологічні основи процесів життєдіяльності, будову та функції організму людини в цілому та його окремих органів і систем; основні фактори довкілля, що впливають на здоров'я людини.</p> <p>ПР 4. Знає загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних учень біології для характеристики живих систем різного рівня організації.</p> <p>ПРЗ 5. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з біології та здоров'я людини для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.</p> <p>ПРЗ 6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p>
Уміння:	<p>ПРУ1. Уміння ставити професійні цілі, планувати освітній процес та прогнозувати його наслідки, результати.</p> <p>ПРУ2. Уміння взаємодіяти з суб'єктами освітнього процесу, володіти техніками педагогічного впливу,</p>

попередження й розв'язання конфліктів.

ПРУ3. Уміння проектувати, організовувати, проводити освітній процес з біології та предметів оздоровчого спрямування в закладах загальної середньої освіти й оцінювати його ефективність; уміння проектувати, організовувати і проводити позакласну виховну роботу з біології, питань формування, збереження та зміцнення здоров'я, профілактики шкідливих звичок та соціально-небезпечних інфекційних хвороб.

ПРУ4. Уміння аналізувати й оцінювати власну професійну діяльність, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між очікуваними й одержаними результатами.

ПРУ5. Уміння використовувати базові знання про учасників освітнього процесу, структуру та функції системи освіти.

ПРУ6. Уміння організовувати інклюзивний освітній процес.

ПРУ7. Уміння пояснити морфо-функціональну організацію людського організму, визначати біохімічні показники обміну речовин; описати особливості вікового фізичного та психічного розвитку людини; володіти знаннями про загальні закономірності, механізми становлення та розвитку організму людини на різних етапах онтогенезу, фактори регуляції поведінки.

ПРУ8. Уміння використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про охорону навколишнього середовища та основні фактори довкілля, що впливають на здоров'я людини; сприяти зміцненню та збереженню особистого та громадського здоров'я шляхом покращення довкілля громади.

ПРУ9. Уміння самостійно проводити уроки з біології та основ здоров'я, використовуючи продуктивні технології, методи, прийоми, форми та засоби навчання; безпечно проводити біологічні дослідження в лабораторних та природних умовах.

ПРУ10. Уміння розкривати загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних учнів біології для характеристики живих систем різного рівня організації.

ПРУ11. Уміння здійснювати діагностику рівня здоров'я та надавати першу долікарську медичну допомогу у невідкладних станах; знання гігієнічних основ виховання здорової дитини і загартовування організму.

	<p>ПРУ12. Уміння розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері фізичної реабілітації, надавати реабілітаційні послуги в межах сформованих компетенцій; здійснювати корекційно-реабілітаційну допомогу дітям з вадами розвитку; володіти практичними навичками проведення оздоровчо-реабілітаційних заходів.</p> <p>ПРУ13. Уміння самостійно проводити уроки фізичної культури, розробляти необхідну документацію для проведення занять з фізичної культури та спорту з дітьми в закладах загальної освіти ПРУ 14. Уміння вчитися впродовж життя і вдосконалювати знання здобуті під час навчання.</p>
<p>Комунікація:</p>	<p>ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.</p> <p>ПРК 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.</p> <p>ПРК 3. Організовує освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p>
<p>Автономія і відповідальність:</p>	<p>ПРА 1. Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРА 2. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.</p> <p>ПРА 3. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.</p> <p>ПРА 4. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p>

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів здійснюється у формі : 1) комплексного кваліфікаційного екзамену з предметної спеціальності (біологія та здоров'я людини); 2) кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації (фізична реабілітація / фізична культура).
Вимоги до кваліфікаційного екзамену з додаткової спеціалізації	1) Кваліфікаційний екзамен з додаткової спеціалізації (фізична реабілітація) має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання на перевірку навичок проведення оздоровчо-реабілітаційних заходів. 2) Кваліфікаційний екзамен з додаткової спеціалізації (фізична культура) має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання на перевірку навичок проведення занять з фізичної культури в закладах середньої освіти.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену з предметної спеціальності	Комплексний кваліфікаційний екзамен з предметної спеціальності (біологія та здоров'я людини) має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання на перевірку навичок проведення занять з біології та основ здоров'я в закладах середньої освіти.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Кваліфікаційна робота бакалавра не передбачена освітньою програмою.

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Бердянському державному педагогічному університеті функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка ґрунтується на Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти ESG 2015 і передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) політика забезпечення якості;
- 2) розробку та затвердження програм;
- 3) студенто-центричне навчання, викладання та оцінювання;
- 4) зарахування, досягнення, визнання та атестація студентів;
- 5) викладацький склад;
- 6) навчальні ресурси та підтримка студентів;

- 7) управління інформацією (Інформаційний менеджмент);
- 8) публічна інформація;
- 9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм
- 10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Система внутрішнього забезпечення якості за поданням Бердянського державного педагогічного університету оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

Гарант освітньої програми
«Біологія та здоров'я людини»,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри основ здоров'я,
фізичної реабілітації та екології БДПУ

С. І. Кара